

2. Британське консульство в Україні: <http://www.britishcouncil.org.ua/>
3. Освітня мережа України: <http://ednu.kiev.ua/>
4. TOEFL — офіційний тест на знання англійської мови <http://toefl.ru/>

УДК37.0913:005.336.2:316.77

Приходько Н.Г.,
старший викладач
кафедри німецької мови
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

***Анотація.** У статті розкрито зміст поняття «інформаційно-комунікаційні технології», обґрунтована доцільність їх використання як ефективного засобу формування іношомовної комунікативної компетенції у вивченні іноземної мови.*

***Ключові слова:** інформаційне суспільство, інформаційно-комунікаційні технології, іношомовна комунікативна компетенція.*

***Аннотация.** В статье раскрыто содержание понятия «информационно-коммуникационные технологии», обоснована целесообразность их использования как эффективного средства формирования иноязычной коммуникативной компетенции в процессе изучения иностранного языка.*

***Ключевые слова:** информационное общество, информационно-коммуникационные технологии, иноязычная коммуникативная компетенция.*

***Abstract.** The article explores the content of the concept «information and communication technologies». The expediency of their use as an effective means of forming of foreign language communicative competence in the process of learning a foreign language is analysed.*

***Key words:** information society, information and communication technologies, foreign language communicative competence.*

Характерною ознакою інформаційного суспільства, яке активно розвивається впродовж декількох останніх десятиріч, є збільшення ролі інформації і знань, зростання частки інфокомунікацій, створення глобального інформаційного простору, що

забезпечує ефективну інформаційну взаємодію людей, їх доступ до світових інформаційних ресурсів і задоволення їх соціальних й особових потреб в інформаційних продуктах і послугах. Доступ до глобальних джерел інформації й автоматизованої її оброблення здійснюється завдяки інформаційно-комунікаційним технологіям. У Законі України «Про Концепцію формування інформаційного суспільства» зазначено, що «інформаційно-комунікаційні технології» — це сукупність засобів і технологій, призначенням яких є збирання, зберігання, оброблення та передавання інформації, включаючи Інтернет, але не обмежуючись ним, мобільними телекомунікаційними системами та системами бездротового зв'язку.

Забезпечуючи поширення інформаційних потоків у суспільстві, інформаційно-комунікаційні технології проникають у всі сфери життєдіяльності людини та здійснюють на них значний вплив. Насамперед, це стосується освітнянської царини, де на вимогу часу відбуваються інноваційні процеси модернізації традиційної та становлення нової системи освіти. Ці процеси супроводжуються суттєвими змінами в педагогічній теорії та практиці навчального процесу, пов'язаними з внесенням коректив у зміст технологій навчання, які повинні відповідати сучасним технічним можливостям, сприяти гармонійному входженню суспільства в інформаційний простір.

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології розкривають перед усіма учасниками освітнього процесу необмежені можливості щодо ефективного їх використання. Під впливом інформаційно-комунікаційних технологій змінюється сама схема передавання знань, з'являються нові методи та технології навчання, оскільки цей процес пов'язаний із застосуванням комп'ютерів і телекомунікацій, спеціального устаткування, програмних та апаратних засобів, систем оброблення інформації. Зміни зумовлені створенням нових засобів навчання і збереження знань, до яких належать електронні підручники і мультимедіа; електронні бібліотеки й архіви; глобальні та локальні освітні мережі; інформаційно-пошукові та інформаційно-довідкові системи.

Проблемі розроблення і впровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес, як засвідчує аналіз та дослідження сучасної науково-методичної літератури, присвячена значна кількість наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених, серед яких дослідження Бикова В., Жолдака М.,

Згуровського М., Кухаренко В., Морзе Н., Ракова С. та інших (Україна); Пейперта С., Резніка М. (США); Патаракіна Е., Полат Е., Хуторського А., Ярмахова Б., Ястребцева О. (Росія).

Питання використання інформаційно-комунікаційних технологій у вивченні іноземної мови розглядали у своїх дослідженнях О. Зимовець, О. Зубов, Л. Карташова, Л. Морська, В. Редько, Ю. Гапон, В. Ніколаєва, В. Ляудіс, Є. Маслико, Е. Носенко, О. Паллий, К. Brucher, М. Collins, М. Simonson, А. Thompson та інші науковці.

Написання статті зумовлене актуальністю та важливістю цієї теми для подальшого дослідження. Основною метою впровадження інформаційно-комунікаційних технологій для вивчення іноземної мови є формування іншомовної комунікативної компетенції студентів, що прагнуть опанувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу. Іншомовна комунікативна компетенція являє собою здатність здійснювати комунікативну мовленнєву поведінку згідно із завданнями конкретних ситуацій іншомовного спілкування.

Вважаємо за доцільне зупинитися на структурі комунікативної компетенції, що складається з декількох чинників:

- мовної компетенції, що є інтегративною та включає мовні знання (лексичні, граматичні, фонетичні та орфографічні), відповідні навички;
- мовленнєвої компетенції, яка ґрунтується на аудіюванні, говорінні, читанні та письмі;
- соціокультурній та соціолінгвістичній компетенції, які включають знання, уміння використовувати у спілкуванні та пізнанні іншомовні соціокультурні і соціолінгвістичні реалії;
- дискурсивної компетенції, що включає комунікативні вміння, пов'язані з умовами реалізації окремих мовленнєвих функцій із застосуванням адекватних мовних моделей-зразків;
- стратегічної компетенції, яка передбачає вміння вибирати ефективні стратегії для розв'язання комунікативних завдань; розвиток здатності учнів до самостійного навчання і самовдосконалення, бажання спілкуватися, слухати і розуміти інших, планувати навчальний процес, уміння адекватної оцінки та самооцінки.

Залучення інформаційно-комунікаційних технологій у вивчення іноземної мови надають колосальні можливості для формування та розвитку іншомовної комунікативної компетенції

студентів, що є передумовою ефективного й мотивованого навчання та успішного опанування іноземною мовою.

Одним з найбільш важливих складників інформаційно-комунікаційних технологій є мультимедійні засоби, що дозволяють користувачеві спілкуватися з комп'ютером, використовуючи графіку, гіпертексти, аудіокоментарі, анімаційні картинки, цифрове відео.

Застосування мультимедіа значно розширює та урізноманітнює програму вивчення іноземних мов, надає доступ до значної кількості автентичних матеріалів (комп'ютерне подання мовного матеріалу на основі художньої літератури, статей, матеріалів інформаційних сайтів; робота зі словником, тощо), розширює мотивацію студентів до навчання, надаючи їм можливість працювати над мовою у зручному для них темпі, сприяючи індивідуалізації навчання та ефективному оволодінню іноземною мовою.

Існують різноманітні способи застосування мультимедійних засобів у навчальному процесі, а саме: розроблення ситуаційно-рольових та побудова систем контролю й перевірки знань і умінь студентів (використання контрольних програм-тестів), створення презентацій навчального матеріалу, здійснення проєктивної і дослідницької діяльності студентів тощо.

Мультимедійна презентація, для створення якої використовується найбільш поширена у світі програма PowerPoint, займає особливе місце в оволодінні іноземною мовою. Вона надає можливість студентам застосувати набуті знання та навички на практиці. Мультимедійна презентація є поєднанням тексту, графіки, анімації, фотографії, звукового та відеосупроводу. Досліджено, що в пам'яті людини з почутої інформації залишається її чверть, з побаченої — третина, при їх комбінації — 50%, а в навчанні за допомогою мультимедійних засобів — 75%.

Презентації передують підготовка мовного та інформаційного матеріалу. Для цього студентам доводиться передивитися та проаналізувати безліч матеріалів з мережі Інтернет при залученні інформаційно-пошукових та інформаційно-довідкових систем; друкованих засобів масової інформації; попрацювати з енциклопедичними довідниками, словниками тощо.

Підготовка мультимедійної презентації дозволяє студентам знайти оптимальний спосіб роботи над лексичним та граматичним матеріалом, проявити себе як особистість, продемонструвати

свої знання та ліквідувати в них прогалини. Це творчим дослідницьким процесом, який складається з відбору матеріалів, написання сценарію, технічного втілення та безпосередньої демонстрації результату дослідження.

Виконання такого типу завдання перетворюється в продукт індивідуальної або колективної творчості, дозволяє використовувати велику кількість актуальної аутентичної інформації, мотивує студентів до застосування мовленнєвих навичок та вивчення нових фахових матеріалів. Варто наголосити, що мультимедійні презентації готуються студентами охоче, із захопленням та зацікавленістю.

Під час виступу вдосконалюється рівень оволодіння мовою та формується логічне мислення. Студенти мають можливість використовувати ключові слова, фрази, цитати, картинки, а також схеми, таблиці, розроблені самостійно. Це дозволяє їм висловлюватися послідовно, виразно, у певному темпі, без необґрунтованих пауз між фразами. Студенти стають більш незалежними та впевненими в собі, більш відповідальними за свої знання і за власне набуття знань. Вони організують свій час; вирішують, які матеріали використати; у якій формі репрезентувати свою точку зору. Важливим є те, що студенти можуть перевірити рівень своєї мовної компетенції. Рефлексія дозволяє проаналізувати, яких успіхів вони досягли та чого навчилися, виконуючи завдання.

Використання мультимедійної презентації збагачує навчальний процес, створює умови для розвитку креативності студентів, впливає на розвиток їхніх мовленнєвих навичок та умінь, сприяє формуванню іншомовної комунікативної компетенції.

Не менш ефективним є також залучення до навчального процесу іншого мультимедійного продукту — навчальних комп'ютерних програм, що є доцільним як для роботи зі студентами в аудиторії, виконанні ними самостійної (індивідуальної) роботи, так і в режимі дистанційного навчання.

У таких програмах, крім великої кількості лексично-граматичних тренувальних вправ, пропонуються різноманітні види комунікативно-мовленнєвих завдань, зокрема складання повідомлення чи міні-доповіді; побудова ситуації, віртуальної подорожі, діалогу; написання анотації статті, аналіз або дослідження певних проблем, питань, явищ та висловлення власної думки в усній або письмовій формі. Розміщені аудіосторінка

та online-радіо надають можливість опрацювання автентичних актуальних аудіоматеріалів, що сприяє вдосконаленню комунікативно-мовленнєвих компетенцій студентів, підвищує їхню зацікавленість та активність.

Завдяки такому засобу навчання відбувається максимальна реалізація самонавчальної функції, сприяння розвитку мислення, активізації пам'яті та уваги студентів, що забезпечує ефективність засвоєння лексичних та граматичних явищ, сприяє вдосконаленню умінь і навичок усної та писемної форм комунікації, формуванню іншомовної компетенції.

Іншомовна комунікативна компетенція як важливий компонент комунікативної культури є невід'ємним складником підготовки студентів вищих навчальних закладів до життя в умовах ринкової економіки, діалогу культур і народів, міжнаціонального спілкування.

Зважаючи на викладене вище, можна зробити висновок, що інформаційно-комунікаційні технології посіли значне місце в сучасному освітньому процесі, зокрема при вивченні іноземної мови. Вони забезпечують суттєве підвищення якості набутих знань, удосконалення мовленнєвих навичок та вмінь студентів, здійснюють суттєвий вплив на формування іншомовної комунікативної компетенції, мотивують студентів до оволодіння навчальним предметом. Використання можливостей інформаційно-комунікаційних технологій сприяє становленню нової системи освіти України, орієнтованої на входження у світовий інформаційно-освітній простір.

Література

1. Про затвердження Державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006 — 2010 рр.: постанова Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2005 № 1153 // Урядовий кур'єр. — 2005. — 21 грудня.
2. Татаренко А.Б. Компетентність — вимога сучасності / Андрей Борисович Татаренко // Світло: науково-метод. інф. пізн.-освіт. часопис. — 1996. — № 1.
3. Чванов Д.А. Компетентнісний підхід в освіті. Проблеми, поняття, інструментарій. Навчально-методичний посібник / Чванов Д.А., Митрофанов К.Г., Соколова О. В. — М.: АПКіПРО, 2006.
4. Бондаренко О. М. Розробка і застосування мультимедійних засобів навчання: методичні рекомендації для викладачів ВНЗ / О.

М.Бондаренко, І. Р. Пучков; за заг. ред. проф. В. І. Сипченка. — Слов'янськ: СДПУ, 2010.

5. Про Концепцію формування інформаційного суспільства: Закон України[Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://sluhannya.in.ua/forum/kb>.

УДК 378.147.34:372.881.1

Тинний В.І.,

старший викладач

кафедри іноземних мов

фінансово-економічного факультету

ДВНЗ «Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ НАБУТТЯ МОВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Анотація. Стаття присвячена розкриттю психолого-педагогічних умов використання інформаційно-комунікаційних технологій при навчанні іноземних мов у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, технології навчання, економічна освіта, ініціативна комунікативна компетенція.

Аннотация. Статья посвящена раскрытию психолого-педагогических условий использования информационно-коммуникационных технологий при обучении иностранным языкам в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, технологии обучения, экономическое образование, иноязычная коммуникативная компетенция.

Abstract. The article is dedicated to the elaboration of psychological and pedagogical conditions of using information and communication technologies when learning foreign languages at higher educational institutions.

Keywords: information and communication technologies, learning technology, economic education, foreign language communicative competences.

У сучасній системі освіти, зокрема економічної, використання комп'ютерних технологій у процесі навчальної діяльності стикається з низкою проблем. Причини низької ефективності використання технологій можна пояснити: консервативністю професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах університетської освіти; нерозробленістю методичного забезпечення комп'ютерних тех-